

Magistrale

OVERWEGINGEN

Net als in de vorige nummers roept de redactie op passages uit rechterlijke uitspraken in te sturen die bloemrijk, vlammend, belerend, misschien wel tenenkrommend maar vooral geestig zijn. Het maakt niet uit wat, als de lezer maar verrast wordt, zich afvraagt of het werkelijk klopt wat er staat en met een lach op het gezicht de rubriek uitleest. Deze inzendingen publiceren we, zodat anderen net als u plezier aan de uitspraken beleven. In het colofon vindt u het (e-mail)adres waar u uw vondst heen kan sturen.

Een greep uit de ingezonden, door vorm en inhoud zeer diverse, passages:

BOOS, BOOS, BOOS

Voor de verandering geen op schrift gestelde magistrale overweging, maar een uitspraak door een rechter in kort geding van een aantal jaren geleden. Ze was geïrriteerd doordat de betrokken curator nagelaten had tijdig voor de zitting een aantal essentiële handelingen te verrichten. Als gevolg hiervan werd de procesgang bemoeilijkt. Ingezonden door mr. J.B.A. Jansen (de wederpartij van de curator) wie de uitspraak altijd bij zal blijven.

‘Mijnheer, ik ben boos op u, ontzettend boos. Ambtshalve boos weliswaar, maar boos.’

PUZZELS

Een vernietigend oordeel van de kantonrechter te Zwolle, d.d. 2 mei 2003, inzake betalingsachterstand, nota's en voorschotten. Ingezonden door: mr. I. Petkovski.

‘De kantonrechter kan aldus niet nalaten eiseres er (wederom) met klem op te wijzen dat zij haar wijze van facturering ingrijpend dient te herzien wil zij voorkomen dat verweer tegen haar vorderingen enkel gebaseerd op onbegrip ook in de toekomst succesvol zal zijn. Zij zal zich in ieder geval dienen te bezinnen op de kwaliteit van de toelichting op haar berekeningen voor de rechter, omdat zij in de toekomst niet mag blijven rekenen op diens geduld om haar onbegrijpelijke berekeningen te ontrafelen. Het is aan partijen om hun stellingen tegenover de rechter helder voor te stellen, en niet om de rechter te belasten met nodeloze, niet juridische puzzels. Dat klemt temeer als het gaat om grote, sterk geautomatiseerde ondernemingen als die van eiseres, bij wie de kennis en toepassingsmogelijkheden voor een adequate en klantvriendelijke wijze van factureren aanwezig mag worden verondersteld.’

UIT DE OUDE DOOS

Rechtsoverweging van het Hof Arnhem, 3 februari 1976, NJ 1977, 69

‘Ten gevolge van psychische moeilijkheden bij de vrouw is het tussen partijen nooit tot een vleselijke gemeenschap gekomen, de man heeft gedurende 7 jaren getracht het huwelijk in stand te houden en nadien de vrouw voor een ander verlaten. Naar hoogst morele maatstaven heeft de man wellicht verkeerd gehandeld, maar menselijkerwijs is het begrijpelijk dat hij, teleurgesteld omtrent een aspect van het huwelijk dat algemeen als zeer wenselijk wordt ervaren, niet tot langer trouw in staat is gebleken. Voor het toekennen van een uitkering tot levensonderhoud aan de vrouw is geen aanleiding.’

Betalingen aan advocaten op agenda Algemene Raad

‘Integriteit moet onderdeel jaarlijkse audit worden’

Lex van Almelo, journalist

Om te voorkomen dat de advocaat wordt vervolgd omdat hij zich laat betalen door criminelen, moeten de zogenoemde Bruyninckx-richtlijnen worden aangescherpt en een onafhankelijke toetsingscommissie worden ingevoerd. Advocaten die aan de zorgvuldigheidsnormen voldoen, moeten gevrijwaard zijn van strafvervolging. Dat adviseert de departementale Werkgroep ‘Betalingen aan advocaten’.

In 1992 vond het Openbaar Ministerie dat Mischa Wladimiroff zijn declaraties door een verdachte cliënt had laten betalen met geld dat afkomstig was van een misdrijf. Om schade aan zijn reputatie en privé-leven te voorkomen, ging Wladimiroff een schikking aan waardoor de rechter nooit een uitspraak over de verdenking heeft gedaan. De vraag of advocaten zich door hun verdachte cliënten mogen laten betalen, is daardoor onopgelost gebleven. Wladimiroff: ‘Kort na deze zaak heb ik bij nieuwe cliënten wel eens gedacht: dit levert mogelijk problemen op, deze zaak doe ik niet. Maar cliënten hebben toch recht op juridische bijstand.’

BRUYNINCKX-RICHTLIJNEN

Hoe kun je als advocaat een verdachte bijstaan en voorkomen dat je bij criminele handelingen betrokken raakt? In 1995 kwam de Orde met de *Richtlijnen ter voorkoming van betrokkenheid van de advocaat bij criminele handelingen*, beter bekend als de Bruyninckx-richtlijnen. Deze richtlijnen schrijven onder meer voor dat de advocaat de identiteit verifieert van de persoon die de declaratie betaalt en geen contante betalingen boven de € 11.345 aanvaardt. Om te voorkomen dat het OM de ontvangst van betalingen aanmerkt als (schuld)heling, bepalen de richtlijnen dat het de advocaat ‘steeds vrij’ staat een honorarium of voorschot te ontvangen ‘indien de aan die honorering ten

Algemeen deken Jeroen Brouwer riep de Raden voor Rechtsbijstand en het ministerie van Justitie op tot een 'moratorium' ten aanzien van nieuwe regels, nieuwe eisen en de roep om toezicht. 'Tegen Raden en ministerie zeg ik: neemt u wat afstand, kom wat los van low trust. Vertrouw meer op paralleliteit van belang. Richt uw aandacht voor alles op de burger.'

Foto's: Noor van Mierlo

Woensdag 28 april vond in Muziekcentrum Vredenburg in Utrecht het congres 'Rechtshulp, een vak apart' plaats ter gelegenheid van het 10-jarig bestaan van de Raden voor Rechtsbijstand. De gehele dag konden bezoekers lezingen, debatten en workshops bijwonen. Die hadden betrekking op uiteenlopende zaken als no cure no pay, mediation, sociale rechtshulp, het Juridisch Loket, flitsscheidingen en VIV-alt.

Het congres werd geopend door minister Donner van Jus-

titie, zij het door middel van een van tevoren opgenomen filmpje (vanwege verplichtingen elders). Volgens Donner is er de afgelopen tien jaar goed werk verricht in de gesubsidieerde rechtshulp, maar moet er wel meer aandacht komen voor de effectiviteit. Hij verwees daarbij naar de Juridisch loketten, die door de scheiding tussen publiek en privaat 'de bedoeling van de Wet op de rechtsbijstand beter tot uitdrukking brengen'. 'Ik zie de toekomst daarom met vertrouwen tegemoet,' aldus de bewindsman.

>

grondslag liggende declaratie redelijk is en de betaling geheel giraal geschiedt'. Advocaten die zich aan deze zorgvuldigheidsnormen houden, blijven in de praktijk gevrijwaard van strafvervolgning.

WITWASSEN

Bij de evaluatie van de richtlijnen is een werkgroep (onder voorzitterschap van hoogleraar Strafrecht Tineke Cleiren) nagegaan in hoeverre de bepalingen actualisering behoeven, gezien de ervaringen met de afschaffing van de declaratie-richtlijnen en de invoering van anti-witwas-wetgeving. Op het eerste gezicht lijkt aanpassing niet zo urgent. Want hoewel er volgens het Meldpunt Ongebruikelijke Transacties tussen 1996 en medio 2001 zeven advocaten mogelijk betrokken zijn bij het witwassen van crimineel geld, zijn er volgens het OM geen zaken waarin advocaten zich hebben bezondigd aan (schuld)heling, zo staat in het rapport van de werkgroep. Maar door de invoering van nieuwe wet- en regelgeving zijn de risico's voor de advocaat onduidelijk en is het volgens de werkgroep nog maar de vraag of het OM zich terughoudend blijft opstellen.

De werkgroep stelt daarom voor de richtlijnen zo aan te scherpen, dat uit de administratie van de

advocaat blijkt dat deze zich heeft vergewist van de identiteit van de betaler en de wettigheid van de opdracht. Verder moet uit de administratie zijn af te leiden dat de advocaat de uitgangspunten voor een redelijke betaling heeft toegepast. Desgevraagd moet de advocaat inzage geven in de administratie aan de plaatselijke deken, die de naleving van de betalingsvoorschriften 'steekproefsgewijs of op basis van concrete aanwijzingen' controleert. Volgens Mischa Wladimiroff, lid van de werkgroep, zou deze integriteitscontrole ook onderdeel kunnen worden van de jaarlijkse audit.

Wanneer de plaatselijke deken twijfelt aan de redelijkheid van betalingen legt deze de zaak voor aan de tuchtrechter of de in te stellen onafhankelijke toetsingscommissie, die zou moeten bestaan uit een rechter, een advocaat en een financieel deskundige. Zaken worden alleen voorgelegd aan het OM als er volgens de toetsingscommissie sprake is van een redelijk vermoeden van een strafbaar feit.

EINDE DISCUSSIE?

Het rapport van de werkgroep (waarin ook het hoofd Juridische Zaken van de Orde zitting had) is al in april 2003 uitgebracht. De Orde heeft het rapport pas onlangs officieel ontvangen en het komt

waarschijnlijk in juni op de agenda van de Algemene Raad. Het College van procureurs-generaal heeft inmiddels advies over het voorstel uitgebracht aan minister Donner van Justitie. Die wacht de reactie van de Orde af en zal vervolgens zelf voor de zomermaanden een reactie sturen naar de Tweede Kamer, aldus een woordvoerder. Het advies van het College van procureurs-generaal is niet openbaar.

De bedoeling van het voorstel is volgens Wladimiroff ook het verkeerde beeld – dat in de samenleving bestaat over de advocaat – bij te stellen en te voorkomen dat politici zich om de paar jaar hardop afvragen waarvan grote strafpleiters worden betaald (zie *Advocatenblad* 6, 23 april 2004, p. 262). 'Dat vraag je toch ook niet aan de bakker?', zegt Wladimiroff. Volgens hem werken 'schreeuwers, die hoge tarieven rekenen en er een patserige levensstijl op nahouden' deze vragen in de hand. Bram Moszkowicz voelt zich niet aangesproken: 'Er zijn meer advocaten in Nederland die een bovengemiddeld inkomen hebben.'